

Život s medvjedima

Bilten LIFE DINALP BEAR projekta 2015

Praćenje populacije medvjeda

Sprečavanje štete

Utjecaj prometa na medvjede

Podizanje javne svijesti

Ekoturizam

Iskustva iz inozemstva

U fokusu: Hrvatska

Riječ urednika

Dragi čitatelji,

nadam se da ćete uživati u našem prvom izdanju Života s medvjedima, godišnjem biltenu LIFE DINALP BEAR projekta. Svrha biltena je širenje važnih i zanimljivih informacija o projektnim aktivnostima koje se trenutačno provode. Također, naglasit ćemo teme koje idu u prilog našem shvaćanju projekta LIFE. Uz to, predstaviti ćemo iskustva i stavove onih kojih surađuju na našem projektu, koji se profesionalno bave medvjedima ili samo žive uz ovu karizmatičnu, a opet ponekad izazovnu vrstu. Nadam se da će vas naš bilten motivirati na razmišljanje o suživotu ljudi i medvjeda.

Matija Stergar

Sadržaj

Kratka povijest LIFE DINALP BEAR projekta.....	3
Uspostavljena međunarodna suradnja za praćenje populacije smeđeg medvjeda.....	4
GPS tehnologija pomaže znanstvenicima u otkrivanju mjesta na kojima medvjedi prelaze hrvatske autoceste	5
Jednostavni i dokazani postupci mogu smanjiti štetu koju uzrokuju medvjedi	6
Štete koje su uzrokovali medvjedi u Hrvatskoj od 2004. do 2014.....	7
Učiniti slovenske ceste, autoceste i pruge sigurnijima za medvjede i ljude	8
Mjere za smanjenje utjecaja prometa na medvjede na autocesti Rijeka - Zagreb	9
Znate li kako se ponašati u blizini medvjeda?	10
Povećanje vrijednosti medvjeda kroz ekoturističku ponudu	11
Konfliktne situacije između ljudi i medvjeda u Rumunjskoj	12
Mogućnosti međunarodne suradnje za zaštitu medvjeda u budućnosti.....	12
Zdravlje i reproduktivni status medvjeda u Hrvatskoj.....	13
Planirane aktivnosti	14

Kratka povijest LIFE DINALP BEAR projekta

U posljednjem desetljeću pojavili su se novi izazovi u upravljanju dinarsko-pindskom i alpskom populacijom smeđih medvjeda. Važni izazovi koji zahtijevaju prekograničnu suradnju uključuju upravljanje na razini populacije i smanjenje učestalosti sukoba ljudi i medvjeda. Upravo zato je devet partnera iz Slovenije, Austrije, Italije i Hrvatske udružilo snage te 2013. primilo sredstva za provedbu LIFE DINALP BEAR projekta, kojim koordinira Zavod za gozdove Slovenije.

Glavni je cilj LIFE DINALP BEAR projekta praćenje populacije smeđih medvjeda kao temelj za buduće prekogranično upravljanje. Uz to, dajemo sve od sebe kako bismo poboljšali izgled za održavanje povezanosti staništa medvjeda na području na kojem se provodi projekt. To je iznimno važno za povezivanje dinarsko-pindske i alpske populacije, kao i za dugoročnu održivost alpske populacije.

Drugi jednako važan cilj projekta je pomoći ljudima da žive s medvjedima smanjivanjem ili čak sprečavanjem sukoba. Nadamo se da ćemo to postići surađujući s ljudima na cijelom području na kojem se provodi projekt kako bismo zaštitili ljude, imovinu i spriječili dostupnost hrane iz ljudskih izvora medvjedima. Naposljetku, s lokalnim zajednicama razvijamo poslovne prilike kako bi izvukle ekonomsku korist iz suživota s medvjedima kroz ekoturizam i proizvode s oznakom „Medvjedu prijateljski“.

Nadamo se da će naš široki i sveobuhvatni pristup očuvanju i upravljanju medvjedima u budućnosti postati globalan model za suživot ljudi i medvjeda.

Rok Černe, koordinator projekta

Projektini tim na sastanku upravljačke skupine u Trentinu, Listopad 2015.

Uspostavljena međunarodna suradnja za praćenje populacije smeđeg medvjeda

Praćenje je iznimno važno za uspješno upravljanje i zaštitu bilo koje divlje vrste. Smeđi medvjedi nisu iznimka. Čak i s mnogim novim alatima koji su nam na raspolaganju, praćenje divljih životinja kao što su medvjedi ostaje izazov.

Ipak, vjerujemo kako je znanstveno utemeljeno praćenje populacije smeđih medvjeda temelj za dugoročan uspjeh ovog projekta. Srž našeg pristupa praćenju je infrastrukturni informacijski sustav, koji će omogućiti brzu izmjenu podataka između upravljača, donosioca odluka i znanstvenika u svim zemljama koje sudjeluju u projektu. Svi će se podaci sustavno unositi u zajedničku bazu podataka, što će osigurati osnovu za djelotvornu prekograničnu zaštitu i praćenje naših medvjeda.

Dok se u praćenju populacije prikupljaju mnogi različiti tipovi podataka, najteže pitanje i dalje ostaje – koliko uopće ima medvjeda? Kaže se kako je „brojanje riba kao brojanje drveća – osim

što ih se ne može vidjeti i neprestano se kreću“. Isto vrijedi i za medvjede, zato je prikupljanje genetskih uzoraka posebno korisno za procjene populacije divljih životinja u gustom šumskom okolišu na prostorima kao što su Hrvatska i Slovenija. Naši veliki naponi na terenu uključuju stotine volontera koji prikupljaju uzorke medvjedežeg izmeta na više od dva milijuna hektara prostora na kojem obitavaju medvjedi u Hrvatskoj i Sloveniji. Sudjelovanje volontera i podrška hrvatskih i slovenskih lovaca ključna je za uspjeh ovog važnog zadatka. Zahvalni smo na njihovoj pomoći.

Iz svakog prikupljenog uzorka izmeta možemo identificirati pojedinog medvjeda i procijeniti ukupnu veličinu populacije koristeći se inferencijalnim statističkim modelima. To će osigurati preciznu procjenu brojnosti populacije – jak temelj za buduće upravljanje i prva pouzdana referentna točka za populaciju medvjeda u sjevernim Dinaridima.

Područje projekta i sakupljanja uzoraka za genetiku za genetiku. Crveno - zona širenja medvjeda (oportunističko prikupljanje), zeleno - središnja zona (intenzivno prikupljanje). Obje zone zajedno predstavljaju cijelo područje rada na projektu LIFE DINALP BEAR.

GPS tehnologija pomaže znanstvenicima u otkrivanju mjesta na kojima medvjedi prelaze hrvatske autoceste

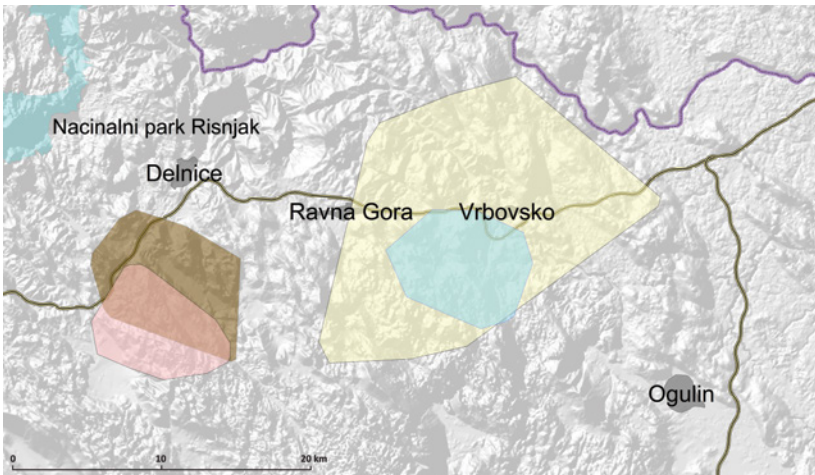
Kada se medvjedima stave oko vrata, GPS ogrlice omogućuju nam da proučavamo kuda se medvjedi kreću i kako koriste svoje stanište. To je posebno važno kada medvjedi trebaju prijeći autocestu. Važan zadatak LIFE DINALP BEAR projekta je bolje razumjeti kako se medvjedi kreću u odnosu na autocestu Rijeka - Zagreb. U ovom slučaju, GPS tehnologija omogućuje nam da promatramo kretanje medvjeda u blizini autoceste. Kako bismo to postigli, povećali smo učestalost lociranja ogrlicama sa svaka dva sata na svakih petnaest minuta u slučajevima kada se medvjedi približavaju autocesti, što nam omogućuje da precizno 'vidimo' medvjedov put. Tijekom ljeta 2015. tri od četiri medvjeda s ogrlicom prešla su autocestu – dva medvjeda prešla su autocestu 11 puta svaki, a treći ju je prešao četiri puta. Svi zabilježeni prijelazi bili su na mjestima gdje je autocesta u tunelu.

Ovo će nam istraživanje pomoći da utvrdimo hoće li postavljanje električne ograde uz dio

s uobičajenom mrežastom ogradom pomoći usmjeriti kretanje medvjeda prema sigurnim prijelazima autoceste (npr. dio gdje je autocesta u tunelu). Očekuje se da će ogrlice trajati oko tri godine prije nego što poseban signal za 'odbacivanje' oslobodi ogrlicu, čime nestaje i potreba za ponovnim hvatanjem medvjeda.

Uspavani medvjed Bojan (B44), nakon obrade i stavljanja ogrlice.

Površina životnih prostora četiriju medvjeda označenih ogrlicama. Od svibnja/ lipnja 2015. do kraja kolovoza 2015. tri od četiri medvjeda s ogrlicama prešla su autocestu nekoliko puta.

B43_Slavko_MCP100	B46_Slaven2_MCP100
B44_Bojan_MCP100	B47_Vedran_MCP100

SPREČAVANJE ŠTETE

Jednostavni i dokazani postupci mogu smanjiti štetu koju uzrokuju medvjedi

Uništavanje imovine ljudi jedan je od najuobičajenijih oblika sukoba ljudi i medvjeda. Pravilna zaštita imovine, kao što su stoka i pčelinje košnice, ključna je za smanjenje štete koju uzrokuju medvjedi i minimiziranje privikavanja medvjeda na ljudsku okolinu i izvore hrane u njoj.

Koristimo dva pristupa za postizanje svog cilja u sprečavanju štete: prvo, štiteći stoku, pčelinje košnice i drugu imovinu koristeći električne

ograde i drugo, koristeći pse čuvere, koji su tradicionalna i dokazana metoda zaštite stoke. Korištenje ograda i pasa pomoći će u sprečavanju slučajeva šteta, a i općenito su dobro prihvaćeni među lokalnim stanovništvom.

U ljeto 2015. podigli smo prve setove električnih ograda kako bismo zaštitili stoku i pčelinje košnice. U Sloveniji smo donirali 17 setova električnih ograda (od 40 dostupnih) na području projekta.

Postavljanje električne ograde za zaštitu stoke.

Električna ograda sa šest vodiča štiti pčelinje košnice.

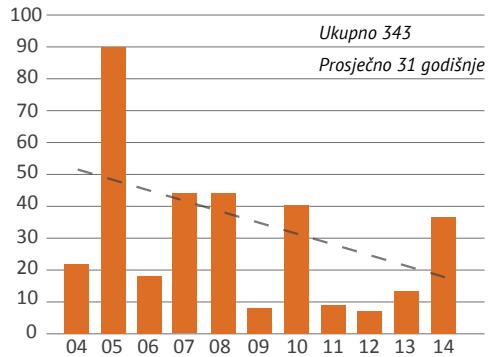
Janez Križič, stočar iz Prevalja pod Krimom:

Nedavno sam dobio 400 metara električne ograde od LIFE DINALP BEAR projekta. Električna ograda osigurala nam je mirniji san i manje briga za sigurnost stada noću. Sada životinje možemo ostaviti da pasu na udaljenim pašnjacima i livadama. Projekt definitivno pomaže u zaštiti ne samo naših domaćih životinja, nego i divljih, jer električna ograda određuje njihove međusobne granice.

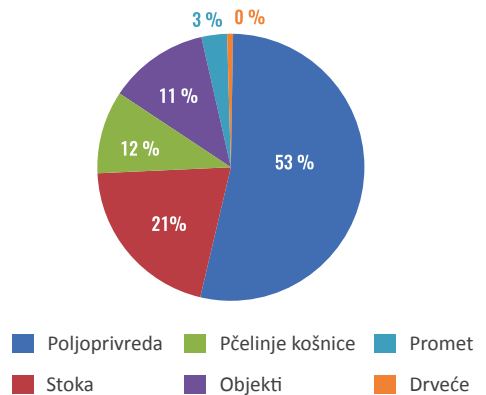
Štete koje su uzrokovali medvjedi u Hrvatskoj od 2004. do 2014.

Hrvatska lovačka društva plaćaju kompenzaciju za štete koje uzrokuju medvjedi. U proteklih 11 godina bila su 343 slučaja štete ili prosječno 31 šteta godišnje. Više od polovine (53 %) šteta koje su uzrokovali medvjedi odnose se na voćnjake, urod žitarica, vrtove i vinograde. Štete učinjene stoci (21%), pčelinjim košnicama (12 %) i domovima (imovina) (11 %) ostali su glavni oblici prijavljenih šteta.

Ukupna zabilježena šteta od 2004. do 2014. iznosi 70.992 eura, što je prosječno 6.454 eura godišnje. Neuobičajeno niske razine šteta koje su uzrokovali medvjedi mogu se pripisati tradicionalnom znanju i shvaćanju kako živjeti s medvjedima, činjenici da štete ne plaća država te neprijavljanju šteta. Kao partneri u LIFE DINALP BEAR projektu težimo boljem razumijevanju cjelokupne slike o štetama koje uzrokuju medvjedi u Hrvatskoj i pomaganju u smanjenju sukoba, jer su oni jedan od ključnih čimbenika koji oblikuju javno prihvaćanje medvjeda.

Broj slučajeva šteta koje su uzrokovali medvjedi u Hrvatskoj, 2004. - 2014.

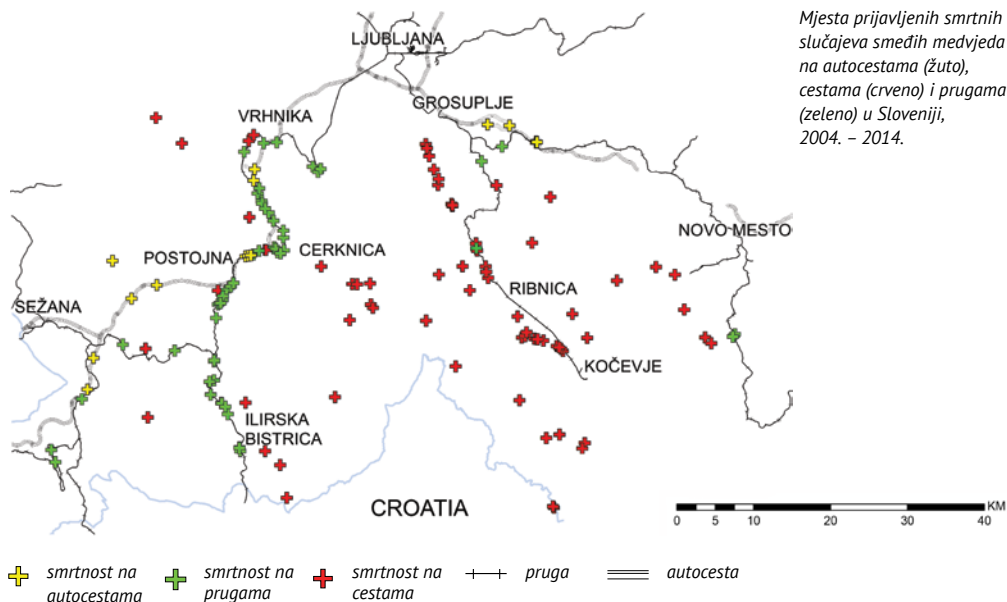
Tipovi šteta koje su uzrokovali medvjedi u Hrvatskoj, 2004. - 2014.

Marko Tomljanović, načelnik sektora lovstva u hrvatskom Ministarstvu poljoprivrede

Ovo je Ministarstvo sufinancijer LIFE DINALP BEAR projekta i podržava sve aktivnosti projekta. Republika Hrvatska upravlja svojim medvjedima tako da održava optimalnu veličinu populacije kako bi održala dugoročan opstanak na korist i zadovoljstvo lovaca i lokalnog stanovništva.

Učiniti slovenske ceste, autoceste i pruge sigurnijima za medvjede i ljude

Autoceste, ceste i pruge mogu imati negativan utjecaj na medvjede i mnoge druge vrste divljih životinja. Medvjedi koje su usmrtila vozila i vlakovi značajan su dio ukupne dokumentirane smrtnosti medvjeda u Sloveniji. Uz to, sudari medvjeda i vozila predstavljaju ozbiljan rizik za vozače i putnike. Sveukupno, smrtnost medvjeda povezana s vozilima predstavlja rizik za dugoročnu održivost populacije medvjeda u Sloveniji; štoviše, autoceste predstavljaju prepreke u kretanju medvjeda i mogu smanjiti povezivost populacije/a.

Kako bismo se suočili s ovim važnim pitanjem, donijeli smo akcijski plan za ublažavanje utjecaja prometa na medvjede. Nekoliko mjera ublažavanja provest će se na najproblematičnijim dijelovima autocesta, državnih cesta i pruga, gdje je koncentrirano smrtno stradanje medvjeda u prometu. Glavna cesta od Ljubljane do Kočevja, autocesta od Ljubljane do Postojne i dijelovi pruge od Postojne do

Pivke i od Ljubljane do Postojne prostori su na kojima djelujemo.

Koristit ćemo električne ograde (autocesta) i zvučne plašilice (glavne ceste i pruge) kako bismo obeshrabrili medvjede da prelaze na tim dijelovima. U isto vrijeme, uzduž dvaju dijelova glavne ceste od Ljubljane do Kočevja bit će postavljeni dinamički znakovi kako bi upozorili i, nadajmo se, usporili vozače da se izbjegnju potencijalni sudari s divljim životinjama, uključujući medvjede.

Dva tipa zvučnih plašilica koje su se do sada koristile u Sloveniji.

Mjere za smanjenje utjecaja prometa na medvjede na autocesti Rijeka - Zagreb

Glavni naglasak projekta za autocestu Rijeka-Zagreb je odvrćanje medvjeda od ulaska na samu trasu ceste na područjima koja su visokorizična (žarišne točke). U 2015. godini 30 kilometara autoceste ograđeno je električnom ogradom (1 metar izvan uobičajene ograde) kako bi se medvjedi odvratili od dolaska na autocestu.

U slučaju da medvjed ili neka druga velika životinja ipak uđe u ograđeno područje autoceste, postavili smo niz (30) jednosmjernih vrata za izlazak, koja se sama zatvaraju, i šest iskočnih rampi, koje omogućuju životinjama da sigurno napuste prostor. Na najproblematičnijim mjestima koriste se dvije različite vrste vrata za izlazak, koje životinji omogućuju da otvori vrata gurajući iznutra. Iskočne rampe iste su visine kao i ograda autoceste, a omogućuju životinjama da iskoče iz ograđenog dijela autoceste.

Uz to, na odabranim „žarišnim točkama“ na autocesti u Gorskom kotaru koristit će se kante za otpad „otporne“ na medvjede kako bi se spriječilo privlačenje medvjeda u blizinu autoceste i njihov ulazak u njen prostor.

Električna ograda na autocesti Rijeka – Zagreb.

Iskočna rampa za izlazak divljih životinja iz prostora autoceste. Životinje se mogu zatrtati uz rampu i zatim preskočiti ogradu.

Znate li kako se ponašati u blizini medvjeda?

Znate li kako se ponašati u staništu medvjeda? Znate li što znači kada medvjed stane na stražnje noge? Ove odgovore i dodatne informacije o tome kako se ponašati pri susretu s medvjedom možete pronaći u našem letku *Kako se ponašati u staništu medvjeda*:

<http://dinalpbear.eu/download/documentation/>

Cilj ovoga letka je pružiti informacije o tome kako usmjeriti naše ljudsko ponašanje kada smo u blizini medvjeda. Naš je cilj širiti znanje o tome kako živjeti uz smeđe medvjede na području Dinarida i Alpa.

Letak *Kako se ponašati u staništu medvjeda* dostupan je na pet različitih jezika

Carlo Maiolini, glasnogovornik LIFE WOLFALPS (LIFE12 NAT/IT/000807) projekta

LIFE DINALP BEAR i *LIFE WOLFALPS* projekti imaju najsuvremenije tehničke i znanstvene timove koji su dobro poznati sa specifičnim vrijednostima različitih dionika. Ti su timovi posvećeni tome da uključe sve stanovnike Alpa u pitanja zaštite i upravljanja velikim mesožderima. *LIFE DINALP BEAR* i *LIFE WOLFALPS* dva su velika projekta za dvije velike vrste – vjerujemo da ćemo upornim radom s vremenom uspjeti uvjeriti većinu građana da vide velike zvijeri kao znak raznolikosti i izvrsnosti alpskog područja.

Povećanje vrijednosti medvjeda kroz ekoturističku ponudu

Skrovište za promatranje i fotografiranje medvjeda u Loškom Potoku, Slovenija.

"Medvedju prijateljski" šumski med.

Kako bismo osigurali dugoročan opstanak medvjeda, važno je kod lokalnog stanovništva povećati uvažavanje vrste. U današnje vrijeme raste broj ljudi koji putuju u ruralna područja promatrati prirodu i divlje životinje. Ovaj trend predstavlja i ekonomsku priliku za lokalne zajednice i potencijalne koristi za zaštitu medvjeda. U okviru LIFE DINALP BEAR projekta stvaramo turističke proizvode vezane uz medvjede. Promovirat ćemo korištenje posebnih oznaka "Medvedju prijateljski" kako bismo dali dodanu vrijednost proizvodima kao što su mlijeko, med i ručni radovi proizvedeni u staništima medvjeda koristeći se praksama koje promiču njihovu dobrobit.

Također, istražujemo mogućnosti za ekoturizam vezan uz medvjede. Jedan od prvih poduzetih koraka bio je procijeniti zanimanje lovaca i turista za promatranje medvjeda. Rezultati upitnika pokazali su da su turisti uglavnom

zainteresirani za jednodnevne i dvodnevne programe promatranja medvjeda u kombinaciji s drugim vanjskim aktivnostima. Nekoliko lovačkih društava u Sloveniji pokazalo je veliki interes za aktivnosti promatranja medvjeda. Činjenica da nema sezonskog preklapanja između promatranja medvjeda i lova dobra je početna točka za razvoj ekoturizma vezanog uz medvjede. Buduće aktivnosti uključuju organiziranje seminara za lovce, turističke vodiče i turističke agencije i razvoj ekoturističke internetske stranice za rezerviranje izleta u područja na kojima obitavaju medvjedi.

Konfliktne situacije između ljudi i medvjeda u Rumunjskoj

U Rumunjskoj je prisutnost pastira i pasa čuvara uobičajena mjera zaštite od velikih zvijeri uključujući i medvjeda.

Ovo je ljeto naš projektni tim posjetio Rumunjsku kako bismo razmijenili iskustva u očuvanju i upravljanju medvjedima. Općenito, postoje mnoge sličnosti između područja na kojem se odvija naš projekt i karpatskog dijela Rumunjske – oba su planinska, ruralna i imaju

važne lokalne ekonomije koje se temelje na šumarstvu i poljoprivredi. A i u oba slučaja, kada se ljudi i medvjedi susretnu, mogu se dogoditi sukobi. Zato rješavanje sukoba ljudi i medvjeda predstavlja izazov za osiguravanje dugoročnog suživota za oba područja.

Ipak, čini se da su ljudi u Rumunjskoj više navikli štiti svoju imovinu od velikih zvijeri. Skoro svako stado ovaca ima svog pastira, obično u društvu nekoliko ovčarskih pasa, a samo mali broj uzgajivača ovaca koristi i električne ograde kako bi zaštilili svoje životinje. Ljudska prisutnost čini se kao najuobičajenija metoda za sprečavanje šteta u Rumunjskoj.

Kako bi se medvjedi spriječili u tome da obilaze spremnike s otpadom u naseljima ograničeno se koriste ograde i kavezi. Tako medvjedi ne mogu pristupiti spremnicima i s vremenom će, nadamo se, izgubiti interes za posjećivanje naseljenih lokacija. Usprkos tome što se događaju sukobi ljudi i medvjeda, neke započete aktivnosti, kao promatranje medvjeda, pridonose povećanju javnog prihvaćanja medvjeda u Rumunjskoj.

Mogućnosti međunarodne suradnje za zaštitu medvjeda u budućnosti

Veoma nam je drago da možemo poželjeti dobrodošlicu dr. Sethu Wilsonu u LIFE DINALP BEAR projektu. Seth će u Sloveniji biti godinu dana, a projektu će pružiti svoje stručno tehničko znanje. Skoro 20 godina Seth radi na pomaganju u suživotu ljudi i zvijeri. Njegovo istraživačko iskustvo uključuje i geoprostorno modeliranje rizika sukoba sa zvijerima, istraživanje novih pristupa načinu zaštite kroz rad lokalne zajednice i definiranja novih politika zaštite. Trenutno radi na projektu North Rockies Conservation Cooperative i projektu Blackfoot Challenge, također je i pridružen profesor na Sveučilištu države Montane. Seth je bio i privremeni predavač na Sveučilištu Yale od 2003. - 2013. Član je IUCN-ovog (International Union of Conservation of Nature) tima specijaliziranog za sukobe između ljudi i medvjeda. Nedavno ga je guverner države Montane imenovao u Povjerenstvo za gubitak stoke Montane.

Dr. Seth Wilson u Zavodu za gozdove Slovenije, Ljubljana.

Zdravlje i reproduktivni status medvjeda u Hrvatskoj

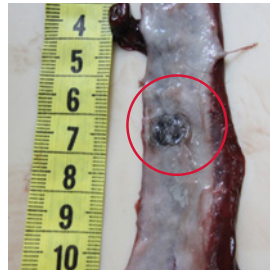
Teško je procijeniti zdravlje i reproduktivni status slobodnih medvjeda u divljini. No, neotkrivena bolest(i) može biti vrlo rizična za populaciju. Lov na medvjede po sustavu kvota u Hrvatskoj omogućuje nam da redovno uzimamo uzorke s lešina medvjeda.

Sa svake lešine medvjeda mogu se uzeti uzorci i provesti mjerenja. Primjerice, možemo izolirati DNA iz mišićnog tkiva, po zubima možemo procijeniti dob medvjeda, a unutarnje organe možemo testirati na specifične bolesti ili istražiti reproduktivni status. Lovci jako dobro surađuju s LIFE DINALP BEAR projektom

te je dosad u potpunosti uzorkovano 36 medvjeda. To nam pomaže da shvatimo koje vrste parazita mogu invadirati medvjede, reproduktivni status medvjeda i sastav njihove tjelesne masti. Možemo procijeniti čak i razinu stresa kojoj su medvjedi mogli biti izloženi testirajući njihove nadbubrežne žlijezde. Od 36 uzorkovanih medvjeda, devet ih je bilo pozitivno na jednog ili više parazita. Proučavanje reproduktivnih organa otkrilo je da su i mužjaci i ženke dosegli spolnu zrelost u trećoj godini života. Do sada smo smatrali da postaju aktivni u četvrtoj godini.

Žuto tijelo (Corpus luteum) na jajniku ženke.

Placentalni ožijak na maternici ženke; dokaz da se ženka okotila u posljednjem razdoblju brloženja.

Planirane aktivnosti

Najsuvremenija znanost:

- Bit će dovršena prva prekogranična procjena populacije medvjeda.
- Geo-baza podataka praćenja populacije omogućit će nove načine pohranjivanja podataka o medvjedima i povećati sudjelovanje javnosti.

Novi zadaci za sprečavanje sukoba:

- U Sloveniji će se podijeliti kante za kompost "otporne" na medvjede.
- U Sloveniji će se zaštititi problematični spremnici za otpad.
- U Sloveniji i Italiji podijelit će se nove električne ograde za zaštitu stoke i pčelinjih košnica.
- U Italiji i Sloveniji podijelit će se ovčarski psi etabliranih uzgajivača.

Novi komunikacijski alati:

- Napisat ćemo novi vodič za sve projektne partnere o najboljim tehnikama komunikacije i suradnje.
- Postavit će se infotočke s interaktivnim terminalima kako bi pružile informacije lokalnim zajednicama i posjetiteljima staništa medvjeda.
- Pokrenut će se nova internetska stranica s detaljnim informacijama o tome kako pravilno zaštititi svoju imovinu od divljih životinja i kako reagirati u slučaju štete.

Ekoturistička upotreba medvjeda:

- Održat će se informativni seminari o mogućnostima turizma povezanog s medvjedima u Sloveniji i Hrvatskoj.

Zajednički protokol intervencija u četiri države:

- Razvit će se prvi zajednički protokol za bilježenje sukoba i šteta.
- Kreirat ćemo novi vodič za odgovore interventnih timova na sukobe.

Dr. Peter Skoberne, slovensko Ministarstvo okoliša i prostornog uređenja, Odjel zaštite prirode

Prisutnost velikih zvijeri pokazatelj je dobro očuvanog okoliša i pozitivne veze između ljudi i prirode. Zato je važno potaknuti i razviti pristup suživotu koji obuhvaća potrebe i ljudi i velikih zvijeri. LIFE DINALP BEAR projekt pomoći će nam da bolje razumijemo suživot i kako da postupno promijenimo svoje stavove o medvjedima – od opterećenja do koristi.

Sudionici projekta:

University of Ljubljana

REGIONE DEL VENETO

PROVINCIA
AUTONOMA DI TRENTO

Sufinancijeri:

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

BERND THIES
STIFTUNG

EURONATUR

Foto: Marko Masterl

O projektu

Akronim: LIFE DINALP BEAR

Naziv projekta: Upravljanje i zaštita populacije smeđih medvjeda u sjevernim Dinaridima i Alpama

Referenca: LIFE13 NAT/SI/000550

Trajanje projekta: 1. 7. 2014. – 30. 6. 2019.

Internetska stranica: www.dinalpbear.eu

Možete nas pratiti i na Facebooku (www.facebook.com/dinalpbear) i na Twitteru (twitter.com/dinalpbear).

E-mail: dinalpbear@gmail.com

O biltenu

Urednik: Matija Stergar **E-mail:** matijastergar@gmail.com

Autori i recenzenti: Samar Al Sayegh Petkovšek, Matej Bartol, Tomaž Berce, Natalia Bragalanti, Rok Černe, Claudio Groff, Dario Hipolito, Đuro Huber, Maja Jelenčič, Klemen Jerina, Marko Jonozovič, Irena Kavčič, Felix Knauer, Miha Krofel, Josip Kusak, Urša Marinko, Seth M. Wilson, Aleksandra Majić Skrbinšek, Tatjana Matković, Maja Mohorović, Anja Molinari-Jobin, Tanja Musil, Boštjan Pokorny, Georg Rauer, Slaven Reljić, Tomaž Skrbinšek, Bojan Vivoda

Fotografije, karte i grafovi: Samar Al Sayegh Petkovšek, Archive Servizio Foreste e fauna PAT, Matej Bartol, Tomaž Berce, Petra Draškovič Pelc, Đuro Huber, Miha Krofel, Josip Kusak, Maja Mohorović, Zoran Pavšek, Boštjan Pokorny, Georg Rauer, Slaven Reljić, Tomaž Skrbinšek, Matija Stergar, Bojan Vivoda

Lektoriranje: Morana Zajec, Slaven Reljić, Đuro Huber

Prijevod: Slaven Reljić, Đuro Huber, Morana Zajec

Izdavač: Zavod za gozdove Slovenije

Grafički dizajn: Nuša Stanojević Suwa

Naslovna fotografija: Petra Draškovič Pelc

Broj primjeraka: 800

Tisak: P&G GREGOR VIRANT s.p.

Tiskano na recikliranom papiru. Besplatan primjerak.

Ljubljana, studeni 2015.

LIFE
DINALP
BEAR

Population level management and
conservation of brown bears in northern
Dinaric Mountains and the Alps

LIFE13 NAT/SI/000550

S podrškom
financijskog
instrumenta LIFE
Europske unije.

